

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
8 Maiu st. v.
20 Maiu st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 19.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Pe apa 'ntunecósă...

Pe apa 'ntunecósă
În luntrea cea ușoră,
Ce trece peste apă
Ca paserea ce sbóră,

Luntrașul vesel cântă,
Cântând el a trecut,
Pân' ce în depărtare
Glasul seu s'a pierdut.

Pe mal stă juna fetă
Și ochiu-i rătăcit
Urméză mica luntre.
Ce 'n drum nu s'a oprit.

Ea scî cine-i luntrașul
Și scîe c'a plecat
Și făr' de „diuă bună”
Și făr' de sărutat.

S'a dus, s'a dus departe,
De-acum n'a mai veni,
Pe luntrea lui cea mică
Ea nu l'a mai zări.

Zefirul blând al nopții
Suspînă 'ncetișor
Și apa 'ntunecósă
Murmură plin de dor.

„Vino!... Și, pace-adâncă
În mine vei află,
Cu undele-mi recóre
Eu lin te-oi legănă.

„Vino!... amară-i vieța,
Dar dulce-i brațul meu,
În somnul făr' de visuri
Uită-vei ori ce réu!”

* * *
Ca într'un vel de doliu
Luna s'a învelit;
Deșert eră tot malul
Când ér a răsărit.

Matilda Poni.

Amintiri din vremuri.

(Pagine din vieța lui Depărățeanu.)

Dómnici E. D.

Au fond de toute vocation de
poete, bon ou mauvais, il y
a un amour de femme.
Théo. Gaut.

I.

Eră tómnă. Pădurea Depărăților incepea să-și lepede frunzele și rîndunelele plecau. Prin hăgiurile din marginea pădurei erau mierle cum nu mai fuseseră nici odată; de aceea boer Sandu Căpătănă sculă într'o dimineță pe fiul seu cam cu nepusu 'n mesă, aducîndu-i însuși el pușca cea mai lungă în țevă și cea mai veche.

— E veche, băiete, dar e soră bună cu or ce bun vênător. Tu, decă mi-i semănă mie, o să semeni și pușcei. N'o încarcă mult, că zmucesce. Nu suflă nici odată într'ensă ca să veđi decă-i descărcată; fratele lui boer Mincuiă așa a murit. Apoi oltă, scuturându-și ciubucul pe o carte a lui Depărățean, și eși.

După ce tatăl seu eși, Depărățean sări din pat și în cinci minute fu gata. Pușca, gînta, córnela și cînile plecară în tovărășie cu el.

De dimineță pînă aprópe de sîntitul sórelui, mierlele treceau printre plumbii lui ca duhuri ceresci, neatînse și nepăsătóre.

Hotăritor, nu eră bun vênător Depărățean; și, cu tóte astea semănă tatălui seu, boer Sandu. Dar cine scîe decă și boerul nu se lăudă când vorbiă de soră-sa pușca.

În sfîrșit, pe la cinci césuri, i se ură umblând prin ghimpi, după urma cînelui, și apucă pe o cărare bătută, ce ducea înăuntru pădurei. Razele sórelui ajungeau roșiatice printre frunzele galbene, și aruncau, peste erba încă verde, un praf de aur tremurător, care se inchidea din ce în ce mai mult, după cum sórele din ce în ce mai mult coboră. Eră pacea pe care o întănesci în unele visuri de dimineță, pacea pădurilor, liniscea frunzelor, taina codrilor, în care nu se aude de cît vibrațiunile cugetului tremurând în jurul cerului ce se opresce să asculte; eră sgomotul, fără esistență singură, pe care-l produce calmul vieții florilor și al copacilor; eră singuretatea umblând singură printre crângi și frunze; eră cerul care se zăria albastru deasupra pădurei; eră poesía; eră Depărățean; eră sufletul.

Haupt! Acesta e sunetul pe care-l face aripele unei păsări care se lasă.

Depărățean tresări. La căți-va pași de dînsul un

grangur se ascundea după o cracă, și-și ștergea ciupul de cōjea lemnului cu o nepăsare împērătēscă. Vēnătorul își găti pușca, făcū āncă cāți-va pași și luā pasērea la ochiu. Atunci, o delunărură se auđi dintr'un frunđiș vecin, ēr grangurul cādū la rādēcina copacului.

Lui Depārātean tot sāngele i se opri de mānie: tocmai cānd erā sē ucidā și el! Cine avea atāra in-drāznēlā?

Un copilandru ca de 17 ani, sārī dintr'o tufā sē-și ia pasērea.

— Cine-ți permite dumitale sē-mi urmāresci vēnatul, — đise Depārātean infuriat. Ce cauți in pādurea mea? In țēra acēsta tōtā lumea e stāpānā pe lucrul al-tuia? Ești tinēr, domnule, dar alt-fel te-aș invēțā eu sē-ți stāpānesci avēntul vēnātoresc.

— Me iertāți, — đice cu sficiune copilul; — nu sciam cā și dvōstrā urmāriți aceeași pasēre, nu aș fi in-drāsnit. Pofțiți luāți grangurul.

— Nu-mi trebuie grangurul dumitale. Ajunge atāt. Plecā.

Acasā, tatāl seu el așteptā in capēțul scārīi. Depārātean se liniscise.

— Ei, tatā, mi se pare cā mi-ai ales țēva cea mai strīmbā! Am impușcat tōte frunđele și n'am atins nici o mierlā. N'am noroc la vēnat.

Bētrānul ridea, făcēnd cu ciubucul prin aer niște volte cari insemnau:

— E, hei, bāiete, nu se vēnezā tot așā de ușor cum se fac poești. După aceea se apropiā de el, și, uitāndu-se in ochi lui, i đise luāndu-l de mână:

— Dar tu... ești bine? Nu ești ostenit? N'ai suflāt in pușcā? — și glasul i tremurā; par cā ar fi vrut sē-l sārute! Sē mulțumī a-i stringe māna intr'amēndouē mānele lui albe și netede.

— Nu tatā, sūnt bine. Mi-i fōme numai.

— Hai la mā-ta sē te vēđā, cā de ađi diminēțā te așteptā. Spune cā ți-au venit niște ipisōce dela Lipsca. Bree... S'a hotārīt cu tine! ai sē-ți treci tinerețea cu nasu'n cēslove. Da ci mai lasā-le la pustīa!

— Or fi dela Paris tatā.

— Ei!... Paris, Lipsca, voi scīți. Eu mi-am făcut datoria sē ve invēț. Ați fost la Nemți, la Franțuji, la Viena. Vēd cā scīți de tōte, dar cum se ia o pușcā la ochiu, bechiu.

Pe cānd tatāl seu vorbiā, Depārātean își desfācea pāchetele cu cārți și tablouri.

— A... bine cā mi-ai adus aminte. Ce vecini avem noi prin prejūr, tatā?

— De ce? Avem destui, slavā domnului: Boer Mincūță, Chir Alechachi Lungu, pitar Ioniță Vetrea din Slāveșci, Ieremia Zubzea, destui tatā!

— Da, me rog, in pādurile nōstre are drept sē vēneze cine s'o sculā mai de diminēțā?

— Veđi bine tatā! da cum? A lāsāt Dumneđeu codri și vēnat, pentru voinici; veđi bine!

— Voinici, voinici, dar eu cānd l'oiu mai intālīnī am sē-i taiu urechile.

— Cui, mei frate?

— Nu scīu cum il chēmā. Mi-a ucis un grangur tocmai cānd il luasem la ochiu.

— Tiu! batā-te norocu. Apoi, intorcēndu-se cātrā nevēsta sa:

— Bine, gianām nu ia-i spus nimic de fēta pitarului?

— Nu.

— Alecsandre tatā, ai intālīnit đina codrului bre, și sē n'o cunosci tu?

— Care đinā? de unde? Sē vede cā s'a schimbat moda și la đine: acuma umblā imbrācate bār-bātesce.

— Pe sufletul meu! După aceea tăcū de odātā. Apoi: Sē te cam pāzesci tatā, cā-ți furā mințile, bāiete... Hei... demon bre, oemon! Adecă, sē-ți spui, frumōsā fētā! Așā fētā... Aci continuā frasa prin in-vērtirea ciubucului, care avea rol insemnat or de cāte ori proprietarul seu voiā sē esprime vre-un superlativ. Umblā imbrācatā bār-bātesce. La vēnat... ce vrei sē-ți facā? Și apoi sē-ți spui: pōle scurte și minte lungā la fēta asta.

Aci incheiā bētrānul laudele și bātū in palme de douē ori.

— Mēsa Iancule!

Mēsa se servi și intr'un tārđiu fie-care se retrase in camera lui.

Casele pārințesci ale boerului Sandu Cāpātānā erau ca tōte casele de pe timpul acela: in fundul curții, mari, vāruite și invelite cu scānduri, aveau o scarā de piētrā frumōsā, pe care Depārātean o decorase cu gustul unui poet. Dar jur imprejur, curtea era impār-țitā in pālcuri de copaci, sādīți de primāvērā, unii verzi, alții uscați; ici și colo cāte o brazdā de ērbā și tufe de trandafiri tomnatici, cari își legānau la sōre florile lor triste; mai in fund o verandā inconjuratā de hāmeiu și zorele, unde poetul citiā tatālui seu pe Monte-Christo; in fund de tot, crāngul, inceputul pādurei, care, după puținā ostenēlā, fusese schimbat intr'un adevērat parc. Tōte acestea, făceau un contrast minunat cu stilul casei, care, ca o protestație a timpului de atunci, contra viitorului ce se așeđā imprejurul seu, își inveliā durerea in edera care-i acoperiā zidurile.

Depārātean se cobori in grādinā.

Erā recōre. Luna trecea in cet pe ceriul senin, de-sinānd fie-cārui flori o umbrā dulce, care pārea a fi așternutul de doliu, menit a primi fie-care frunđā gāibēnā care cādea.

Tōtā poesia unei nopți de tōmnā inconjurā pe Depārātean cu trista sa melancolie, și deșteptā in sufletul lui amintirile vieții trecute de student, nesiguranța vieții de om, aspirațiunile pentru viitorul țērii, gloria, renumele. Printre tōte acestea se amestecā umbra unei femei care-l despretuiā, mierlele cari treceau printre alice fără a fi atinse, pitarul, grangurul, cārțile și o mulțime de ale lucruri, fără nici un șir.

— Sūnt ostenit, — își đise el.

A doua đī, des de diminēțā, își luā pușca și plecā pe aceleași cārări, riđēnd acum de mierlele cari fugiau de dēnsul, ca de un adevērat vēnātor.

— Ce va sē đicā a face sgomot, — cugetā el in sine. Cāți ómeni nu sūnt in lumea nōstrā cari jōcā rolul pe care-l jōc eu in acēsta pādure.

In fine, sēra veni fără ca Depārātean sē intālīnescā pe cineva.

A doua đī ērāși se duse in pādure; a treia đī ērāși: nimeni!

Intr'una din đile, cum stā intins sub umbra unui copac, auđi un glas copilāresc chiuind prin pādure și lātratul unui cāne respundēnd ca un echo in urma lui.

Depārātean, in cāteva minute, il ajunse. Erā, in adevēr, un copil, copilul pādurarului, pe care-și aduse aminte sē-l fi vēđut la curte.

— Cum te chiamā flēcāule?

— Pe mine? Bucur.

— De mult umbli prin pādure?

— Cine, eu?

— Dumniā ta.

— De mult umblu

— N'ai intālīnit un vēnātor in cale?

— Eu?

— Da, da, dumniā ta.

— N'am întâlnit pe nimeni; ba... am întâlnit pe cuconița pitarului.

— Unde flăcăule?

— Cuconița?

— Cuconița, cuconița!

— Ia mai colea, și cu mâna arătă un colț de pădure spre partea Slăvescilor.

Depărățean porni ca un vânt spre partea unde i arătase băiatul, și, până în murgul serii, căută zadarnic urmele dușmanului seu de vânătoare, care părea că s'a stins ca o schintee, fără a mai lăsa în urmă-i nici un semn, nici o cenușă.

Infuriat, Depărățean voi să plece acasă. Intunericul se lăsase însă ca un nor d'asupra pădurei, și i eră cu neputință să iea alt drum de cât tot cel pe care venise. Astfel, pe aceeași cărare, se duse o bucată bună, lovindu-se de toate crengile, până în sfârșit auți de departe lătratul uni căne. După ce se mai apropiă, zări printre ramuri flacăra unui foc de vrăscuri, care ardea lângă un frunzar. Când eși din pădure, Depărățean remase incremenit.

Lungit lângă foc, un băiat, ca de 17 ani, stă privind flacăra ce se innălță roșatică, și, din când în când, aruncă câte o ramură uscată pe foc. Părea cufundat într'un gând adânc. Capul i eră rețemat de mâna drăpțită, er cu mâna stângă, când nu aruncă vrăscuri, își acoperia fața spre a și-o păzi de căldură. Părul i eră așa de mare în cât ai fi creșut că e o femeie, decât nu ar fi avut hainele bărbătesci. În ochii lui lumina se reflectă câte odată atât de stranie, în cât, privirea părea a unei furii, urmărind barca lui Dante pe Sixt. Gura însă eră de o linetă extraordinară; în cutele pe cari le forma în umbra obrazului, se citeau cuvintele de bunătate pe cari eră învățată să le rostescă. De sigur, decât aceluși băiat nu i-ar fi fost atât de dragă vânătoarea, ar fi devenit un mare orator.

Depărățean privi mult această vedenie a pădurilor, ce se încălziă la lumina unui foc de tîmnă, lângă coliba poporului, sub bolta cerului, în marginea codrilor.

Dupa ce focul se stîmse, vânătorul își cercetă cauzele și pieră.

În urma lui, Depărățean intră în vorbă cu pădurarul și începu să-l întrebe de numele vânătorului, de locul, de familia lui, și află că el eră o femeie, că se numia cuconița Maria, că eră feta pitarului Vetrea din Slăvesci, că hotărâse doi copii de-ai pădurarului și că trage cu pușca ca un plăieș.

Mai într'un târziu, pădurarul dete lui Depărățean un cal și pe fiul seu Bucur ca să-l ducă acasă.

II.

Când se deșteptă Depărățean a doua zi, cea de întâiu figură de care dete, fu figura tatălui seu.

— Bună dimineața, boerule!

— Sărut mâna tată.

— Ei, ce-ai mai impușcat aseră?

— N'am impușcat nimic; nici nu me dusesem după vînat.

— Ai inoptat prin pădure. Se vede că ai rătăcit drumul.

— Adevărat.

— Atunci pe unde ai eșit?

— Norocu m'a dus la coliba pădurarului.

Boer Sandu începă a rîde și a-și învîrti ciubucul în semn de necezare.

— Ascultă-me, Alecsandre tată: pe vremea mea eră un scriitor Rus, om deștept se vede, care spunea despre capitala lor o nesdrăvenie. Ascult'o și tu: un boer bogat se opresce odată cu trăsura lângă el, și-l întreabă unde e consiliul tehnic al stradelor și șosele-

lor Petersburgului, adecă cam cum ar veni la noi la București sfat; scriitorul i răspunde: mergeți drept înainte și apucați pe cea dintăiu uliță care s'o face la stînga, după aceea mergeți ierăși drept, drept, până vi s'o rupe trăsura: acolo se ve dați jos că ați ajuns la sfatul tehnic. Tocmai așa faci și tu: rătăcesci prin pădure, mergi la dreapta, la stînga, ostenesci, și tocmai când se te lase picioarele, ajungi la coliba lui Bucur, unde se opresce și feta lui Pitar Vetrea!... Ei, bravo vînat! Așa mierlă... Aici ciubucul er intră în activitate, și boer Sandu eși, rîdend în gura mare de povestea pe care o spusese lui Depărățean.

Depărățean se gândi totă noptea și se hotărî să-i scrie, spre a o rugă să-l ierte de chipul puțin cavaleresc cu care i interdisese de a mai vîna în pădurea lui.

Mai pe urmă însă se lăsă de acesta hotărîre, care i se părea copilărescă. Închipuindu-și că vecina lui eră una din acele ființe frumoșe, crescute la țeră, cu toate prejudițiile și vulgaritățile lunei în care trăia, se învîță s'o considere ca pe o vedenie de codru, dar nici de cum ca pe o femeie, căreia i s'ar fi cuvenit o mai deosebită atențiune.

Astfel, trecură zile după zile, fără ca Depărățean să mai intrebe de dînsa și fără ca vre-o întemplantare să-i mai aducă față în față.

Într'una din seri, el intră acasă ostent. În curte eră trasă o frumoșă brașovencă, cu patru cai albi, care aștepta eșirea stăpânilor.

Poetul trecu pe lângă dînsa fără s'o bage bine în seamă, și intră în apartamentul seu. Depărățean avea în casa părintescă trei odăi, cari i slujiau: una de bibliotecă, alta de dormit și o a treia de salon. Tote erau mobilate cu o observațiune deosebită. În salon cu deosebire eră o amestecatură de flori, de tablouri, de cărți de călătorie, de bronzuri, de albumuri, de tot ce pôte adună gustul rafinat al unui om, care a umblat și vîdut multe. Litografiile după Lacroix, cromolitografiile după Makart și autori realiști de școala germană, o baiaderă originală de Cabanel, ajunsă la dînsul dela un prieten al seu, fost camarad al pictorului, și, în fine, un portret de Asakiană, în taină de națională, lucrat cu o finetă extraordinară, care, așezat pe o ușă, își arăta ca o zăvoaie de angher, prin ochii drept în ochii, în ochii ei albaștri și visători. În gura acestui portret eră o ghîrîndă de foc de sămănositate, învelte în crep negru. De sigur, se lega în taină de această cadră.

Depărățean intră fără a face șgomol, și, după ce își aședă pușca în panofia ce se află în fundul sălii, voi să trecă în salon. Ușa se deschise încet pe covorul môle și el apărî.

Pe un scaun în fața lui stă o femeie în genunchi, uitându-se, într'o nesfîrșită privire, la portretul cu ochii albaștrii. Se părea că în această mută contemplațiune, portretul și femeia își vorbeau și se înțelegeau; că le legă o tainică prietenie, începută dintr'o alta lume, și că erau menite să se cunoscă pentru totdeauna surori.

Vîdută astfel, necunoscuta avea cea mai elegantă statură a unei femei: cu capul plecat puțin pe spate, își avea părul strîns cu ore-care ingrigire împrejurul lui ênsuși; brațele încrucișate pe piept i rotunjuau umerii, făcend să se așede pe talie o bundă de catifea fără măneci, lucrată pe mărghini cu mici linii de fir argintiu; de sub dînsa o cămașă de borangic, cu mânecile largi, i lăsau brațele gôle până în cote, niște brațe cari păreau desinate pe câmpul de catifea neagră.

(Va urm.)

Duiliu Zamfirescu.

Xenofonte ca biograf al lui Socrate.

Nici unul din ómenii cei mari ai vechimii nu s'a impus mai mult atențiunii, ca filosoful Socrate, prin viața și preceptele lui, prin noua-i metodă de a discuta cu sofistii, prin reformele introduse în studiul filosofiei, prin condamnățiunea nedreptă ce-l izbi, prin convorbirile ținute cu discipulii în închisóre, în fine prin felul morții lui.

Poeții îl cântară, pictorii și sculptorii se întrecură a transmite posterității diferitele scene ale vieții faimosului învățător, ér biografii scriseră o mulțime de opere despre densus. Dar din toate acelea, pe care le citéză Diogen Laertiu, nu ne-au rămas de cât scrierile lui Platone și ale lui Xenofonte.

Cel dintăiu ne reprezintă ideile măiestrului, pe trunde în toate amănunțele doctrinei și, cu geniu-i ne-comparabil, înălțând totul în sfere ideale, deduce principie erudite și profunde. Decă însă voim să cunoșcem pe Socrate în viața și 'n lucrările-i familiare, ca om din societate, ca cetățen, c'o figură modestă și naturală, atunci trebuie să ne adresăm operelor lui Xenofonte, intitulate: „Amintiri despre Socrate”, „Memoriile”, „Economicul”, „Ospéțul”.

Apologia lui Socrate e numai un extract din „Memorii” (Memorabilia, *Ἐπομιμήματα*); printr'ênsa, autorul își propunea să apere pe măiestul seu de toate acușățiunile nefundate ce i-se aduseseră. Să-i facă o adevărată apologie. Cât despre întreaga lucrare, despre „Memorii”, ele fură scrise de Xenofonte ca răspuns la opera lui Policrate intitulată *Κατηγορίαι* și în care Socrate era obiectul unei critice variate și pline de pasiune. Într'ênsa nu găsim, ce e dreptul, o biografie regulată, începând cu etatea copilăriei și urmărind fazele vieții, ci mai mult o apărare politico-socială, unită c'o espunere sinceră despre conduita, simțemintele și faptele bătrânului filosof. Resultă dintr'ênsa că odinioară Socrate servise în armată, că apoi ocupase o funcțiune publică, că într'o adunare deliberativă se opusesă cu bărbăția pasiunilor orbitóre, că nu fusese nici-odală coreg seu strateg, că trăise ca bun cetățen, cu modestia, fiind însurat și având doi copii.

— Aceste date le găsim și în Diogenu Laertiu. (cel mai vechiu dintre biografii ale căror opere au rămas până la noi), dar numai atât, pe când scrierile Xenofontice ne pot servi pentru informațiuni cu mult mai interesante.

Când Socrate muri, bând de bună-voia otrava la care fusese condamnat, Xenofonte se afla departe de Atena, în armata mercenară adunată de Ciru de prin Grecia, armată care formă clasa soldaților lăudăroși, astfel cum ni-i arată noua comedie grăcă și la Romani, imitătorul ei Plaut. Cu toate astea, i fusese elev, ascultase mai mulți ani preceptele învățătorului, urmase cu asiduitate acel învățământ liber, care nu era împărțit în capitule și paragrafe, ci constă în dezvoltarea diferitelor cestiuni de sciințe, arte și filosofie, c'o metodă eficace și c'o dibăcie minunată. Partea de căpetenie eră morala, în scopul d'a propagă frumosul, binele și adevărul, d'a formă cetățeni cu caracter; cu suflet nobil, cu inimă generosă. Astfel Socrate e reprezentat ca dând consilii ambițiosului Alcibiade, arătându-i dificultatea afacerilor publice și conducerii puterii supreme, la care cu ori-ce preț voia să ajungă; luminând pe lucrătorii care nu se gândiau de cât la căștiguri materiale; muștrând pe unul din copiii sei și arătându-i datoriiile filiale, când acesta nu se supunea mamei sale Xantipa, răutăcioasă soție a lui Socrate; împăcând doi frați, care se desbinaseră printr'o ură fără margini; espuind care sunt atribuțiunile diferiților funcționari publici, dela general până la cel din urmă aparitor. Êta cum găsim

pe filosoful grec în scrierea lui Xenofonte, elevul ascultător care-l cunoscuse în viața-i familiară.

Dar traiul privat al lui Socrate inspiră lui Xenofonte încă o operă: „Economicul”, însemnat prin stilul și ideile ce cuprinde. Ací filosoful vorbește cu Iscomac, care, judecând după purtarea și ênsușirile ce i se atribuie, merită epitetul de *καλὸς ἠ' ἀγαθὸς*. Iscomac făcuse ênsuși educațiunea femeii sale, care devenise o mamă de familie escelinte. Și totă arta lui constase în a-i esplica ce glorie trebuie să dorască o femeie, ce datorii are cătră bărbat și cătră copii, ce cale să urmeze spre a-și atrage stima și iubirea. După densus, ori-ce gătelă, ori-ce lux, ori-ce spoieli sînt inutile, decă nu și vătămătóre: frumusețea se dobândește prin sănătate, printr'o viață liniscită și cumpătată, prin moravuri oneste, prin bunătate și îndurare cătră sclavi, prin întreținerea ordinii și curățeniei. Êta după ideile socratice, tipul buneii casnicii atenienae dintr'acea epocă. Petrecherile, citirea de poesii înflăcărâte, cultivarea desemnului și muzicei — care ađi jócă un așa de mare rol în educațiunea fetelor — par necunoscute soției lui Iscomac, care totuși posedă toate virtuțile. Ceva mai mult: Socrate, care ajută pe Eschile în alegerea subiectelor și executarea tragediilor, nici nu menționează despre teatru. Se pare că aceștia distracțiune o acordă numai bărbăților, dar că o credea vătămătóre pentru sufletele curate ale tinerimii, în special pentru fete și tinerele soții. Decă la acestea vom adăuga câteva noțiuni despre grădinărie, agricultură și restul economiei rurale, vom ave o idee depină despre conținutul scrierii lui Xenofonte, intitulată „Economicul”.

„Ospéțele” (*Συμπόσια*), la cei antici, erau întruniri de mai multe persoane, pe care bătura și convorbirea le prelungeau adesea. În scrierea cu acest titlu, eșită din pēna lui Xenofonte, Socrate apare sub un alt aspect. Ací se dă ca un curtesan, ací intră în discutarea unor puncte puțin decente, față chiar cu discipulii sei. Pe lângă acestea, autorul naréză cum vinul se suia 'n capetele convivilor și le deslegă limbile; cum două dantătóre, reprezentând pe *Κοκκυβίς* și pe *Ανακίης*, se escitau plăcerile simțuale. Într'ênsa, că vorbirea se desprinde de la ideal, se dă importanță bunei morale, cu totul deosebită de pasiunea care îl deslegă de vulgular și nararat că ospéțul se termina cu un *εὐχριστός*, țesut de mirare că în clasicitatea epocii întămna realismul și descrierile plastice, care formează baza și nutrimântul școlii romantice.

Pe când în literatura indiană se observă că predomină generalitatea, ideile nedeterminate, la Greci întâlnim un mare spirit de observațiune și aceea esactitate, care se pôte numi germenul romantismului. Ca probă, putem cită toate operile comediei elene, și mai ales scrierile lui Menandru. Acest spirit esplică „Ospéțul” lui Xenofonte și situațiunile ciudate în care pune pe Socrate.

Êta pentru ce în autorul „Educațiunii lui Ciru”, general, economist și tot-d'odată filosof, găsim pe adevăratul Socrate ca om, ca atenian, în mijlocul concețățenilor sei, luând parte cu densus la toate actele vieții, conform moravurilor epocii, pe când Platone, în frumoșele-i dialoguri, ne reprezintă un Socrate ideal, pe măiestrul școlii spiritualiste.

În cetirea autorilor clasici, trebuie să procedem totdeuna cu circumspecțiune. Alături cu cele mai înalte simțeminte, cu preceptele cele mai curate, se află părți d'o ciudată licență. Ș-acēștia nu numai în scriitorii greci, ci și în cei latini. Nu există un istoric mai moralist de cât Tacit, și totuși care din cărțile „Istoriilor” seu „Analelor” lui nu cuprind pasage ce nu se pot citi de ori-cine! Cât despre Xenofonte, el e cu mult mai sincer în narațiuni, cu mult mai just în es-

Catedrala St. Vasilie in Moseva.

punerea faptelor de cât colegul și contimpuranul seu Platone, într'ale cărui scrieri totul ie proporțiuni mărețe, une ori chiar puțin verosimile.

Bucuresci 8 aprilie 1883.

G. Dem. Teodorescu.

Studii limbistice.

— O sută de etimologii revindecate. —

(Urmare.)

14) *Cocon, Cocónă*. Cuvântul „cocon” înseamnă a) fiu (copil) domnesc, fiu nobil, de regulă resfătat, desmerdat, b) om frunțos, om nobil, om nobil bătrân (patriciu). Cuvântul „cocónă” înseamnă: a) domnișoră tineră, nobilă, delicată, de regulă resfătată, desmerdată, b) domnă (damă) frunțoasă, nobilă, domnă bătrână (matronă).

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slave etc. pag. 649 aduce acest cuvânt în combinațiune cu „cocuța” și „cucuța” și apoi îl derivază dela neogr. *zovzla, zovtza, zovtžova, zovova*, care înseamnă: păpușe, apoi dela *zozofas*, care înseamnă: copil drăgălaș, în urmă dela *zozova* care înseamnă: domnișoră nobilă. Dl Cihac însiră și pe ital. „cucco” și „cocco”, cari înseamnă: un băiat, un copil resfătat, apoi din dialectele Italiei, anume din dialectul de reggio, aduce pe „coc”, din dial. venet. pe „coccolo”, ambe cu înțelesul de: băiat, fiu desmerdat, din dial. ferrarese și romagn. pe „cocca” cu înțelesul: de puiu, din dial. piacen. pe „coccai”, cu înțelesul de: copilaș, în urmă din dial. vent. pe „coccolari” cu înțelesul de: desmerdat.

Pe lângă aceste etimologii a dlui Cihac din dialectele Italiei, noi am mai aflat și altele, anume am aflat în Angeli: Vocabolario veronese-ital. „cocco”, pentru: fiu pre iubit (cuor mio ital.), în Morri: Vocabolario romagnolo-ital. Faenza 1840 pag. 219 „cuchin”, cu înțelesul de: băiat, fiu pre iubit, drăgălașul mamei; în Biondelli: Dialetti gallo-italici, Milano 1853 pag. 63 aflăm „coca” pentru „vechiona” ital., adică: miere bătrână; în Monti: Vocabolario dei dialetti di Como, Milano 1845 pag. 52 „cocion” cu înțelesul de: fanciulo uso a vita molle ital., adică: copil crescut mōleş, desmerdat. Apoi tot în Monti locul citat dialectul di Bormio „cocen” pentru „fanciulino”, adică: copilaș. În Azzi: Vocabolario ferrarese-ital. Ferrara 1857 pag. 63 „cucclon” cu înțelesul de: mammolino ital., adică: băiat (copil) la peptul mamei. În Beronie: Dictionnaire bas-limousin pag. 42 aflăm „coucurel” pentru: un vieillard qui fait le galant fr. adică: un bătrân care face curte (face mândrele). Apoi tot acolo aflăm încă „coucagna” cu înțelesul de: a) om nebun, om prost, b) om pre devot (bigot), superstițios, c) om delicat, efeminat. În Olivieri: Dizionario genovese-ital. Genova 1851 pag. 130 vine înainte „cuccun” pentru „cocco” ital. În Toni: Vocabolario bolognese-ital. Bologna 1850 aflăm „coc” masc. și „coca” fem. pentru „cucco” ital., adică: pentru: fiu (copil) delicat, desmerdat; apoi tot în acest op pag. 136 aflăm „cucchein” pentru: fiu pre iubit (carino ital. mignon fr.). În limba italiană „cucco” înseamnă: a) figliuolo piu amato, adică: fiu pre iubit (Schoskind germ), b) qualsisia persona favorita, adică: ori-care persoană favorită, Liebling germ. Cuvântul „cucuța” și „cucuța” pe care-l aduce dl Cihac în combinațiune cu „cocon”, nu este cunoscut la Românii din Transilvania, și fiind că nu se află nici într'un dictionariu românesc, nici în cel al Academiei, deci trebuie să presupunem că nu există. Dl Cihac se

vede, că numai pentru aceea l'a adus în combinațiune cu „cocon”, ca să pōtă mai ușor mijlocii etimologia grecescă a cuvântului „cocon”, fiind că și în neogr., precum mai sus vedurăm vine înainte *zovtza, zovtžova*.

Deci cuvântul „cocon” și „cocónă” trebuie să deriveze din limba romană rustică a Italiei, unde se află amândouă înțelesurile cuvântului românesc, dar și formațiunea cu finalul „on”. La Grecii moderni nu vine înainte acest cuvânt cu amândouă semnificațiunile limbei românesce, prin urmare nu a putut din limba grecescă modernă să intre în limba populară italianescă, și în limba românescă.

15) *Cașcaval*. Acest cuvânt înseamnă un „caș” în formă de o pâne lată și rotundă, leibkăse germ.

Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slave etc. pag. 557 deduce acest cuvânt dela turcescul „qăch-qaval” care ar înseamnă „caș” ori „brânză”, aducând în combinațiune și pe neogr. *zavzaβali*, pe magiariul „kaskavál”. În Porru: Dizionario sardo-italian, Casteddu 1832 pag. 167 aflăm „cascaval” cu înțelesul de: „cacio cavallo” ital., adică: caș, de cal. Etimologia română este pre evidentă, și trebuie să fie o nomenclatură din acele timpuri vechi, când oamenii mâncau carne și lapte de cal și din cest din urmă făceau și „caș”, numindu-l „cas de cal”. Deci acest cuvânt din limba românescă a trecut în limba turcescă, grecescă și magiara.

16) *Mătură*. Acest cuvânt înseamnă „scopae” lat. scopa ital. balai fr. besen germ.

Miklosich: Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum, Vindobonae 1862—65 pag. 366 derivază acest cuvânt dela vechiul slav „mesti” și „metesi”, care înseamnă „verrere” lat. adică: a mătura, a curăți, aducând în combinațiune și pe neosl. „mesti” omelje” și „metta”, care din urmă înseamnă: mătură. Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane éléments slave etc. pag. 190, urmând lui Miklosich, deduce acest cuvânt asemenea dela cuvântul vechiu slav „mesti”, producând din Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum a lui Miklosich și pe „metta”, care înseamnă „virga” lat., adică: nuțuă. Dl Cihac mai combină și pe rusescul „metta” și „metolka”, pe pol. „miotla” și „mietlina”, pe boem. „metla”, pe neosl. croat. serb. „metla” și „metlica” cari toate au înțelesul de: mătură. Dl Cihac aduce fără necesitate și cuvântul „métréfa” în combinațiune, care este cu totul de alta rădăcină.

Cuvântul „mătură” derivază deadreptul dela „betula” lat., care înseamnă „mestécán” (mestac), birke germ., din care arbore în toate timpurile s'au făcut și se fac „măturile”. Asemene procedură se află și în latinescul „scopae”, căci „scopa” în latinitatea evului de mijloc încă înseamnă „mestécán”, birke germ. și mătură, precum documentază Diefenbach: Glossarium latino-germanicum mediae et infimae aetatis, Francofurti a/M. 1857 pag. 519, și apoi tot Diefenbach: Novum Glossarium latino-germanicum mediae et infimae aetatis, Francofurti a/M. 1867 pag. 331 sub „scoba” și „scopa”, în urmă Du Cange: Glossarium mediae et infimae latinitatis Parisiis 1840—50 tom. 6 pag. 122. În limba italianescă „scopa” încă înseamnă „mestécán” (birke germ.) și „mătură”. Deci etimologia cuvântului „mătură” este întemeiată în dinamica limbei române, cu strămutarea lui „b” în „m”, ca în „premenda” dela „prebenda”, „mitiu” (bănățenesc) pentru „bițiu” de lână de ôie, „semenic” și „semenica” pentru sebenicum (sabinicum) și „sabinica” (sebenica). Tonul cade pe prima silabă, ca în: pécura, pănura, pătura (bănat. un fel de straniu, ponévă), străcură, vėrgură etc.

Drept aceste cuvântul „mătură” corespunde cu to-

tul fiziologiei-psichologice cuvântului latinesc „betula“ și nu are nimic comun cu „metla“ slavenesc.

17) *Ciuș, Ghiuj, Vij*. Acest cuvânt înseamnă: om bătrân de peste 70 de ani, decrepat, lasciv, incopilărit, prostit la minte, senex decrepitu, lascivus, puera-scitus, stupidatus lat., ein hinfälliger, geiler, kindisch gewordener, verdummtter Greis germ. Dl Hășdău: Columna trăiană anul VII București 1876 tom. I pag. 1.—17 tractează pe larg despre origina cuvântului „ghiuj“ aducându-l în combinațiune cu albanesul „ghiuș“ și presupunând rădăcina în traciul γόγυς și în sanscritul „svaja“, și ce, că cuvântul ar fi de origină daco-tracică. Dar tractatul acesta al dlui Hășdău este rezultatul unei ipoteze false și pentru aceea, pentru că densul nu a cunoscut forma și adevăratul înțeles al cuvântului la Românii din Bănat. În Bănat sună acest cuvânt „ciuș“ și înseamnă: a) un om bătrân de peste 70 ani, decrepat, incopilărit, dar lasciv; se întrebuintează totdeauna cu înțeles de despreț, exprimând ideea de bătrânețe betegose, neputincioase, dar lascive, b) o ciovică (Eule germ.) de ore-care specie mai mică, și c) un asin. Și în Bănat ca în Moldova și ce Românul:

Cântă naiba! ce vești
Colo 'n vârful delului,
Fetă mare, moș bătrân
Cerând fetei măr din sin.
Hai la naiba ciuș bătrân,
Că nu îți-oi da măr din sin.

Apoi încă:

Vine ciușul dela munte
Cu trei perii cărunți în frunte etc.

În Bănat cântă lăutarii la nuntă și cu ocaziunea altor petreceri istorii întregi lascive despre „ciuș“.

Este însă de însemnat, cumcă cuvântul „ciuș“ vine înainte neprerupt însoțit de adiectivul „bătrân“, și ce, dăcând totdeauna: „ciuș“ bătrân; această caracteristică este bine de însemnat. Despre „ciovică“ numită „ciuș“, se și ce, când se aude că cântă noptea în del la pădure: auzi cum cântă ciușul noptea. Despre „asin“, când îl mână, se și ce: „Di! ciușule, haida ciușule“, apoi: „Ciuș! la dracul“, când îl alungheză, și: „Na! ciușule“, când îl chiamă la sine. Sărbii încă și ce „tjușe!“ — vox asinos repellentis lat., dar a imprumutatu-o dela Români. Cuvântul „vij“ pentru „ciuș“ și „ghiuj“ se întrebuintează de Românii din Transilvania. Precum observă și dl Hășdău cuvântul „ciuș“ și „ghiuj“ nu este introdus încă 'n dicționarele române. Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slave etc. pag. 139—40 sub cuvântul „hojma“ numai în trecăt amintesc și despre „ghiuj“, pentru aceea nici că este pus în registru. Cuvântul „ciuș“ precum se rostesc de Românii din Bănat, se vede a fi mai original, mai primitiv. Origina cuvântului „ciuș“ cu toate trei semnificațiunile graiului bănațenesc, se află în limba și dialectele Italiei, precum și în limba spaniolă.

I. *Ciuș*, pentru om bătrân, om decrepat, incopilărit. Monti: Vocabolario dei dialetti di città e diocesi di Como, Milano 1845 pag. 52 produce „coech“ și pag. 61 „cuch“ pentru „vecchione“ ital. Greis germ. Monti produce și frasa „vece come on cuch“, și traduce pe italianie: „vecchio cucco“, și „vecchio decrepito“, va și ce, dăcând formal cuvântul nostru: „ciuș bătrân“, căci „ciuș“ este din „cuch“, „cucco“ format precum vom vedea mai în jos. „Vecchio decrepito“ ital. se traduce cu: steinalter Mensch germ. Carisch: Wörterbuch der rhäto-romanischen Sprache Chur 1848 pag. 37 aduce înainte „cucc“ și și ce că înseamnă „pétră“, Stein germ.

dar și om tēmpit, Tölpel germ., apoi aduce și frasa: „vegls sco igl cucc“, adică: vechiu ca un ciuș, traducând pe germanie cu: steinalt. Tot în Carisch pag. 31 aflăm „chiutg“ și „chiuch“ (resp. ciugi și ciuciu) pentru „Tölpel“ germ. imbecile ital. adică: om decrepat, tēmpit de simțiri. Morri: Vocabolario romagnolo-ital. Faenza 1840 pag. 201 aduce „ciosp“ pentru „vecchio“, adică: bătrân. Rosa: Dialetti e costumi di Bergamo e Brescia, Bergamo 1856 pag. 27 produce „ciucio“ a) pentru „ebete“, adică: pentru om tēmpit la minte, și b) pentru asin. Toni: Vocabolario bolognese-ital. Bologna 1850 pag. 136 aduce „cucc“ împreună cu frasa „vec cucc“ traducând pe italianie cu: vecchio rimbambito, va și ce, dăcând: bătrân incopilărit, cu alt cuvânt: ciuș bătrân. Biundi: Dizionario siciliano-ital. Palermo 1857 pag. 91 are „ciociu“ pentru „cifo“ ital. adică: om ordinar, dur. În limba spaniolă vine înainte „chocho“, răspunde „ciocio“ și înseamnă pe germanesc: Greis, Faselhans, der in Kindheit verfallen ist, adică: moș, uncheș, bătrân, incopilărit, va și ce, dăcând pe deplin „ciuș“-l nostru. Acest „chocho“ span. trebuie să fie format din „cocc“, „cucc“ ori „cucco“ mai sus amintit al dialectelor italienești și al limbei reto-romane.

Este o regulă puțin observată până acum, cumcă „ca“, „co“, „cu“ se preface în „cia“, „cio“, „ciu“ la începutul cuvintelor (în rădăcină) în dialectele romane și acolo unde în limbele culte nu există acea strămutare. Despre această mărturisesc Biondelli: Dialetti gallo-italici, Milano 1853 pag. 486 unde arătă d. e. „ciargiar“ pentru „caricare“ (în-carcare) etc. În Banfi: Vocabolario milanese-ital. apoi în Toni: Vocabolario bolognese-ital. vine „ciopa“ pentru „copia“. Dialectul neapolitan face „cionna“ din latinescul „cunna“. Hubert: Dictionnaire wallon, Liège 1857 pag. 326—236 arătă, cumcă „ca“ latinesc trece în „tsch“ eră nu în „che“ franc. d. e. „tschani“ (canis) chien fr. Beronie: Dictionnaire bas-limousin pag. 322—324 încă spune cumcă „ca“ lat. trece în „tsa“ și „tso“ d. e. „tsobal“ (caballus) pentru „cheval“ fr. În Carisch: Wörterbuch der rhäto-romanischen Sprache, Chur 1848 aflăm, cumcă „ca“, „co“, „cu“ strămutat în „cia“, „cio“, „ciu“ este la ordina dălei. În limba spaniolă și dialecte se vede un asemenea proces limbistic la începutul cuvintelor. Astfel rostesc Românii bănațeni până în ziua de astăzi „curca“, „ciurca“, „poule d'Inde“ fr. Truthenne germ.; pronunțarea din urmă se află și în limba albanesă. Cuvântul „chiup“ sună „ciup“ în graiul bănațenesc, care și trage origina din „cuppă“ și „cupa“ lat., de unde avem și formațiunea „cupa“ și „ciup“, dar „ciupu“-l (chiupul) este mai mare de cât „cupa“. Limba italiană încă are „coppa“ și „coppo“, chiar ca limba românească. Veți Cihac: Dict. etym. daco-romane éléments slave etc. pag. 564 și Diez: Etymol. Wörterbuch der romanischen Sprachen, Bonn 1853 pag. 110.

Formațiunea și rostinta lui „chiup“ în „ciup“ mărturisesc mai pe sus de totă indoiela de origina cuvântului „ghiuj“ moldovenesc rostit „ciuș“ în graiul bănațenesc, și trebuie să presupunem, cumcă pe moldovenesc se va fi rostind și „chiuj“.

Forma „ș“ din capetul cuvântului în „ciuș“ încă derivă din „ci“, de ore-ce „c“ (k) trece în finalele limbei românesce nu numai în „ce“ ci și în „șe“, astfel se face d. e. din finalul „—aceus“ lat., nu numai „—aci“ ci și „—aș“. Tot astfel „accio“ al limbei italiene trece în dialecte în „așio“, despre ce adevăresce Biondelli: Dialetti gallo-italici, Milano 1853 pag. 21 etc.

Deci tare păcătuesce dl Miklosich: Beiträge zur Lautlehre der rumänischen Dialekte, Wien 1882 Consonantismus II pag. 53 când și ce, cumcă în finalele românesce „ș“ nu poate derivă din „c“ (k) și cumcă fina-

lul „aş“ in cosaş, pedestraş, inelaş etc. ar fi de origine slavă.

II. *Ciuş*, pentru o specie de ciovică. In limba italiană vine înainte „chiu“ pentru o specie de „assinola“ ital., adică pentru o specie de ciovică. In Olivieri: Dizionario genovese-ital. Genova 1851 pag. 117 aflăm „cio“ pentru „chiu“ ital. Toni: Vocabolario bolognese-ital. Bologna 1850 pag. 126 produce „ciu“ pentru: assinolo, allico di palude, adică pentru ciovică, ciurez de baltă. Biondelli: Dialetti gallo-italici, Milano 1853 pag. 258 are „ciu“ și „cioss“ pentru strix scopis lat. Morri: Vocabolario romagnolo-ital. Faenza 1840 pag. 201 aduce „ciu“ pentru „assinolo“ și „allocaretto“ ital. și dice că semenă mult cu „ciovica“. In limba spaniolă vine înainte „chicho“ (respunde „ciucio“) care înseamnă: buhă, ciurez, huhurez. Deci din „chiu“ italianesc. vedem formațiunea „ciu“ și „cio“, apoi in dialectele Italiei superioare și formațiunea „cioss“, in urmă in limba spaniolă întreg cuvântul, adică vedem „chocho“ (ciocio) care corespunde pe deplin „ciuşu“-lui nostru.

III. *Ciuş*, cu înțelesul de asin (măgariu). In Biondi: Dizionario siciliano-ital. Palermo 1857 pag. 93 aflăm

„ciucciu“ pentru „asin“. In Rosa: Dialetti di Bergamo e Brescia, Bergamo 1857 pag. 27 vine înainte „ciucio“ pentru „asino“.

Decă am consultă mai profund „Fisiognomica“ lui Hufeland. fără îndoială am afla între omul „ciuş“ cărui a scăzut ochii in fundul capului, cărui s'a subțiat și ascuțit nasul și s'a lungit fața — o asemenare între omul „ciuş“, între ciovica „ciuş“ și între asinul „ciuş“ numit.

Din cele aci produse trebuie să credem a fi demonstrat, cumcă cuvântul „ciuş“ cu toate cele trei semnificațiuni ale sale își trage origina din limba romană rustică a Italiei și este lătit până in Spania. Renumitul filolog, profesorul Ascoli* din Italia derivează cuvântul albanes „ghiuş“ dela latinescul „socer“.**

(Va urmă.)

Simeon Manguica.

* Ascoli: Sprachwissenschaftliche Fragmente in Kuhn Beiträge t. 5 pag. 92.

** In numărul trecut ăraş s'a vërit o greşelă in acest tratat. Pe pag. 215 şirul 25 din jos in loc de „vâşa“ să se citescă „vârşa“, in loc de „vârşe“ „vârşie“.

Impresiuni de călătorie.

— Expozițiunea județului Focșani. —

Călătorind in toamnă anului trecut prin o parte a României, ajunsei la Focșani in ziua de 22 octombrie.

Neputând trece prin un oraş așa de însemnat in istoria României, prin aceea, că odinioară formă marginea despărțitoare între Moldova și Valachia, neputând dic trece, fără a nu visita mai întâiu locurile cele mai însemnate de vădut și fără a nu-mi face mai întâiu o idee clară despre tot ce e român și românesc, me oprii pentru puțin timp in Focșani spre a-mi satisface acesta dorință legitimă.

Tocmai ăra timpul nimerit, pentru că aflasem că se va deschide o expozițiune de produsele județului Focșani, „o expozițiune română“.

Tot ce vedeam inaintea ochilor mei, ăra românesc, pentru mine ăra sublim și mi se părea că eram transportată intr'o lume nouă; când me deșteptam din reveria mea, me întrebam: pentru ce la noi in Bucovina nu se fac astfel de expozițiuni? De ce nu se mai interesază nimene de produsele românilor nostri bucovineni? Au pôte românul bucovinean nu este capabil a se afirmă in fața celorlalte naționalități, că există și că pôte fi acceptabil și apt de o cultură egală cu a celorlalte naționalități, care se pretind a fi culte și civilizate? Uitasem cu totul, că me aflu in o țără română, pe mine me predomină numai impresiunea extraordinară, ce făcea asupra-mi fie-care obiect ce me incunjură. Interesându-me mai de aproape despre expozițiune, aflai că aceea încă nu-i inaugurată. Inaugurarea trebuia să se facă la 24 octombrie.

Stând mai lung timp in Focșani, reușii prin domnul director al liceului din Focșani a visita atât școlile, cât și expozițiia. Pe mine me interesă foarte mult să aflu modul de propunere al instrucțiunii publice in România, spre acest scop am visitat prin orașele prin

care am trecut toate gimnasiile, liceele și școlile private și publice; așa chiar in Roman am fost introdusă intr' un institut de fete privat, de unde am esit foarte mulțumită; la unele școli neputând află pe profesori la școlă, n'am putut profita nimic.

Cu totul altfel mi se presintară lucrurile in Focșani: Dl director me conduse prin toate clasele, unde am aflat pe profesorii respectivi indeplinindu-și datoria lor cu cea mai mare conștiinciositate. Liceul este nou, zidit după cerințele cele mai moderne, toate încăperile lui sânt foarte spațioase și amesurat scopului. Profesorii toți ămeni de sciință și conștiinți de chemarea lor. Afără de obiectele obligătore prin programele liceelor, se propun încă limbile moderne: germană, englesă, francesă și italiană.

In urmă fui condusă de directorul și mai mulți profesori in etagiul prim al liceului unde se arangiau lucrurile espuse in expozițiune. Frontespiciul treptele și intrările erau frumos decorate; intrând in cea mai intr'o sală, nu șceam, in care parte să me uir mai curând; așa de frumos aspect nu se oferia ochilor.

Aici se ocupau mai mulți domni cu sortirea și aședarea obiectelor; umblau dela o măsă la alta, dem un etageriu la altul, având mare greutate a prezenta obiectele aședate deja. La măsă cea dintăiu ăra o specialitate de brodării: manufactura fetelor din școlă perioară din Focșani, lucruri făcute cu mare îndăgăntă, între care se aflau două brodării, care păruce, eu erau lucrate in mod artistic; o brodărie de mătășă pe batist cleur și o batistă brodată; mai de parte erau aședate pe figuri costume complete foarte frumoase, lucrate cu gust, cusături de tot felul făcute pentru tot, pe velințe, cașmir și catifea. Aice avui ocaziunea să a-mi chiarifică ideia despre portul frumos al românelor și cred că cu vreme vom reuși impresiunea forma cu arta a ni formă un port de care ne vor invidia străinele. Intre multe și multe altele mai ăra o cămeșă cu altă cusută numai cu fir de aur de o valoare inconsiderabilă, perini, perdele, prosope, papuci etc. lucrate in școlă de fete din Focșani, ceea ce de vedea cât de bine sânt instruate și conduse aceste școli pentru România.

O! impresiune admirabilă făcea o fustă cu oranger, fus și tort de borangie, și o păreche de călțani de borangie curat, lucrați ajur de o matronă de 80 ani, și

fructe de o mărime rară; mai departe erau manufacturile de ceară ale unor d-ni comercianți din Focșani, ghirlande, corfe (panere) cu flori și fructe toate demne de admirat.

Timpul era înaintat și me indemnă, ca să nu-l răpesc mai mult din mâna domnilor arangiatori, de aceea me grăbii a trece în a II-a secțiune. Aici era o sală îndoit mai mare decât cea dintâiu, decorată fiind cu tot felul de lucruri — produse de pe la sate. Partea cea mai mare înfătoșă industria țerancelor, ceea ce me interesează și mai mult decât obiectele vădute în secțiunea în I-ea; acolo se aflau lucruri vrednice de admirat, însă așa ceva produc și alte dame de alte națiuni, pe când aceste îmi spuneau la întâia privire că-și au originea română, devin din popor. Țeranca română nu-și imprumută ideea de prin jurnalele de modă seu dela alta națiune (precum la noi în Bucovina), ci tot ce-și lucră este numai ideea și gustul seu propriu.

Doriam mult și me interesam să pot face comparațiune cu manufacturile femeilor noastre dela țară.

Covore, postavuri, velinți, ștergare, strae, cămeși de tot felul toate erau lucrate cu mult gust, ba pot dice artistic. Deosebit frumos era un mohair lucrat de casă: o miștură de lână, țigae și borangic; decă s'a putut lucra o materie așa de admirabil numai prin lucrul simplu de mână, ce s'ar pute ajunge în acest ram prin știință și artă — având material în abundență?

Lână, țigaia și borangicul joca un rol însemnat în industria națională din România, pe când inul și cânepa n'a fost reprezentate mai prin nimic: se vede, că se distruge cu totul din industria națională și se înlocuiesc cu humbăcel importat ca și la noi.

Erau espuse și mai multe seminți, în fine veđui reprezentată și o fabrică de zachar, ce se află lângă Sascurt, artificios arangiată, flaconele reprezentând sfecla de zachar (mică și albă) cum trece prin diferitele fase până ce devine căpătină gata de întrebuințat.

Arangându-se des astfel de esposițiuni, se va înălța industria; vedând țeranul că se apreciează lucrul lui, care el până acum îl făcea numai din necesitate, se va încorda cu înăscuta-i inteligență a produce din an în an ceva mai perfect, întrecând pe alte popore la care de mult e desvoltată industria.

Mulțamind dlui director pentru afabilitatea ce avuse față de mine, me depărta, ducând cu mine cele mai frumoșe suveniruri.

Deie Domnul ca și bărbații nostri cei iubitori de națiune, să recunoască necesitatea unei esposițiuni naționale române, prin care s'ar pute salva desnaționalizarea industriei care ne e în vedere în Bucovina. Fie ca românul bucovinean dela țară se scie nu numai, că e descendinte al coloniilor Trăiane aședate în Dacia, dar să aibă consciință în sine, că haina de pe el și soția sa sunt adevărat hainele lui naționale. Noi vedem, că prin satele noastre bucovinene porturile românilor difere dela sat la sat și ore de ce acesta? Causa e că a devenit în contact cu diferitele naționalități, care s'au aședat în mijlocul lor, primindu dela ei astăzi forma căciulei seu a peleriei, mâni forma sumanului, poimâni a cămeșei, a itarului și așa mai incolo până când va ajunge a-și perde cu totul haina lui națională.

Putna 20 aprile 1883.

Maria Petrescu.

Cronică bucureșcă.

— 2/14 maiu.

(Ddeu e anti-cheffiu! — Plôie și lacrimi. — Din revisionist, ne-revisionist. — Teatru. — O invitațiune.)

S'a hotărât! Dumneđeu nu vrea să țină de loc cu negustorii cari profită de pornirile ce-au ômenii cătră petreceri, spre a se îmbogăți, și pace! Âncă cu o săptămână naintea Pasceilor, se afișase pe la toate colțurile: „Duminecă, 16 aprile, deschiderea grădinei X., din nou arangiată și bine asortată cu tot felul de mâncări și beuturi foarte escelinte, șcl.“ Dar cu ivirea țilei de 16 aprile se ivi și un puui de vânt care, nici mai mult, nici mai puțin, aduse o plôie ce numai pe placul „antreprenorilor de stimă“ nu putea fi. Negreșit, „decepțiunea e pânea de toate țilele a omului“ și pentru că de multe ori vieța nu e de cât o lungă asceptare, se mulțamiră toți s'ascepte țile mai bune. Ântâiu maiu suridea la orizont bieților „antreprenori“, cari nu vedeau că pământul crepă de secetă sub picioarele lor, și o nouă edițiune de afișe, revêdute și adăugite, apără în locul celor pe cari plôia le spălase. Și printre cele cari acum pentru prima ôră erau scose la lumină, se deosebiau mai ales cele d'un stâjnen, tipărite cu nădrăvane caractere roșii, ale *Radly Paper*-ului.

Și I maiu sosi în adevăr, dar având de înainte-mergător o posomorire generală a seminului cerului, ai căru ochi albaștri se negriră; scăpărărilor înllăcărâte ale genelor întunecose, le urmă un plâns cu hohot, versând șiroie de lacrimi cari nu trebuiau să conțină de cât astăzi. În schimb, decă vremea ieri a fost posomorită, și mai posomoriti încă cei ce-și puseser nădejdea de câștig în veselă ei; ađi, de și acestia sunt tot posomoriti, nevrând să-și aducă aminte de vechia dicetore că „plôia de maiu e plôie de raiu“, cât e de veselă firea întregă, ađi când

Er s'arêtă mândrul sôre,
Ah! nu-i fie de deochi!
Și vedându-l frunđa, flôre,
Rid cu lacremile 'n ochi.

Th. Șerbănescu.

*

Folosindu-me de dreptul ce au beletristii de a-și mai înflori liniile de multe ori sterpe, asemuii mai sus plôia cu lacrimile. Acesta asemuire mi-aduce aminte că există o tainică legătură, o forțe strinsă apropiere între aceste două plânsori: a firei și a omului. În mănuchiul meu de „cugetări culese după 'ntemplantare“ găsesc copiate din vremi vechi, după un țiar care are năravul destul de vechiu în țiaristica noastră, d'a nu ne arêtă nici odată isvorul frumôșelor gândiri cu cari-și împăunneză colonele sterile, aceste rënduri:

„Plôia fertilisěză pământul; lacrimile inobileză omul.

„Lacrimile ușureză durerea ce le produce, ca și plôia norul din care curge: amëndouă căđend, produc rôde binecuvântate.

„Frumôsă e natura după o plôie torențială, ca și omul după o nenorocire ce i-a stors lacrimi! Dar decă ploile se repetă mereu, apa sapă șanțuri adânci, brăzdeză liveđile încântătore și desoleză tot ce pôte isbi ochiul. Asemenea naturei este și o ființă peste care venind prę multe nenorociri, i-a smuls atâtea lacrimi, în cât urmele sunt profunde, totul atins, și ți se pre-sintă ca o martiră a desolării“.

Omul!...

Asemuirile sunt desevșite și nu mai au nevoie de comentarii.

*

Cu seceta trecut și criza politică, criză care făcea ceea ce un candidat al opoziției se lăudă că va face: *să sbârnăie capetele!* Er odată cu ea se incheiară și intrunirile electorale de pe la Ateneu, sala Bossel, hotelul Ștainer, mai prindând un pic de răsuflet și bieții informatori cari erau osândiți să ne facă la dări de seamă ca aceste:

„Dl Costinescu, care a cerut increderea alegătorilor col. III, a vorbit despre necesitatea revisurii și a corupțiunii legei electorale“.

Ați citit bine? „Dl Costinescu... a vorbit despre necesitatea... corupțiunii legei electorale“. Asta de sigur pentru a avea totdeauna majoritate absolută în camere. Și să nu credeți că e vr'o pără rău-voitoare lățită de vr'o gazetă având de creș: opoziția! cu ori-ce preț! Nici de cum! Acest giuvaer de informațiune îl țiu dela însuși un diar din cele oficiose care-l servesc cetitorilor chiar pe pagina I. Astfel merită totă increderea...

Apoi decă-i așa, me declar și eu, cel mai aprig revisionist pân'acum, nerevisionist.

Eacă-me dar hotărît să dau mâna cu minima minoritate a nerevisioniștilor cari, sânt sigur, mi-o vor stringe cu recunoștință, căci nu e un lucru cu totul neînsemnat acela de a avea în partea ta pe un cronicar, mai ales când ai conștiința neînsemnătății tale. Intrebați pentru asta pe toți literații de contra-bandă, fie de ori-ce sex, seu ale căror nădrăvăni sunt proclamate sus și tare prin gazetele noastre de opere geniale, seu al căror nume, de și pus pe cărți pe ale căror foi au asudat alții, e tîmăiat cu cea mai mare grațiositate.

*

Joi, Teatrul Național și-a incheiat stagiunea cu „comedia cu cântece în 3 acte“ a dlui G. Bengescu: „Cucóna Nastasia Hodoronc“, care se jucă pentru a doua oră. Am vădut această piesă marți și, împreună cu tot publicul de față, d'altmintearea în mic număr, am ris indetul. Ea nu e de cât canțoneta lui Alecsandri: Chera Nastasia, trătăată pe o scară mai largă. Numai, din multiplicitatea însușirilor acestei personificări, dl Bengescu și-a ales pe Nastasia pețitoarea, pe „samsarul de căsătorii“ după cum ăice un scriitor agiamiu. Mateiescu care jucă rolul cucónii Nastasia și Iulian, jidovul cămătar pe care-l găsim în Moldova ori unde și ori când e vorba de gheșeft, au fost eroii serei. D'altmintearea toți artiștii au fost cât se pôte de bine, astfel impresiunea produsă, din cele mai mulțămitoare. Numai Gavrilescu, simpaticul nostru tenor, având o indispozițiune guturală, nu și-a putut cânta cupletele rolului seu. — Asta însă n'a împedecat cătuși de puțin mersul piesei, ceea ce probază cât sânt de prisos cântecele. Eu totdeauna am fost împotriva acestui gen bastard: comedie cu cântece, căci ce e mai nenatural de cât acest fel de scriere în prosă și în versuri seu mai bine nici în prosă nici în versuri, căci și una și alta se negligeză sub cuvânt că musica acopere totul.

La Teatrul Dacia, ni s'a dat alaltă-seră „Mărirea și căderea unui om politic“ comedie în 4 acte de H. Monnier și G. Vaez care de și tradusă din franțuzesce, convine atât de bine mediului nostru social, în cât ori cine pôte crede că scena se petrece în jurul nostru, în cercul cunoscințelor noastre, pe cari le recunoșcem ori în Prudhomme, omul retras din afaceri cu o avere frumoasă, și apucat de frigurile mării, ori în Ducreux, fostul căpitan, opoziționist fanatic și în fie-care din cele alte personaje ale acestei comedii plină de spirit, de acel spirit francez, vioiu, ascuțit, satiric, plin de umor, care te face să te strimbi de ris, arătându-ți cele mai mari adevăruri.

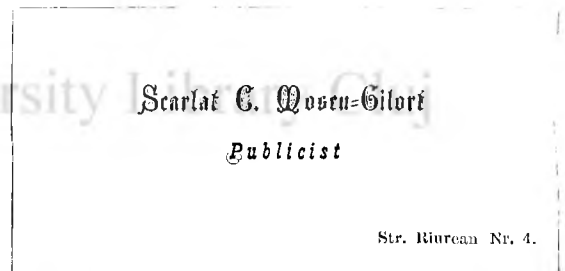
Dl C. Drăgulănescu, a cărui reintrare se inaugură

prinr'acesta reprezentațiune, a interpretat rolul lui Prudhomme cu multă inteligență, probându-ne încă odată că dsa e un artist de stofă alasă, ceea ce ne face să regretăm că n'a persistat de mult pe această cale, producându-se mai des pe scenele din capitală. Pentru prima oră când l'am vădut urcând scena cu hotărîre, de și pentru o încercare, eră la sala Bosel, cu ocaziunea unui beneficiu al lui Hagiescu. E mult d'atunci, dar țin minte că a fost așa de bine, că toți cunoscuții lui, stăruiam pe lângă densus, felicitându-l pentru succesul ce obținuse, să nu părăsescă scena. Nu știu decă ne-a ascultat, căci d'atunci nu l'am mai vădut producându-se în București până alaltă seră, când l'am găsit deseversit, ceea ce me incredințeză că în tot timpul acesta, Drăgulănescu n'a stat cu mânele în sin.

Dna Petrescu încă a fost destul de bine în rolul d-ei Prudhomme, a cărei ambițiune eră să fie invitată la bal la palat și nevastă de prefect, deputat, ori chiar ministru. Mai ales indeplinind funcțiunile de căpitan în guarda civică, în locul dlui Prudhomme, ocupat cu alte însărcinări, destul de numeroase și tôte onorifice, a lost superbă.

*

Ca noștate literară, astăzi, întorcându-me acasă, am găsit pe scriitorul meu această cartă, închisă într'un plic care, de și purtând adresa greșit, totuși m'a găsit între cei 250.000 locuitori ai Bucureștilor (după Geografia lui Gorjan):

cuprindând pe revers, scris cu nescie frumoșe caractere runde:

„Ve rógă în numele viitorului comitet să binevoiti a luă parte la punerea fundamentului noiei societăți Științifice și Literare **Viitorul**; luni 2 maiu ora 8 sera“.

Regret că această seră trebuind să-mi scriu cronica cu ori-ce preț, chiar și cu acela de a me lipsi să respund unei așa măgulitoare invitațiuni, n'am putut luă parte la fundarea acestei societăți. Totuși imi place să cred că ea se va fundă negreșit și fără participarea feței mele, precum cei doi candidați de deputație jertfiți pe altarul convicțiunilor mele, tot s'au ales și fără votul meu!

Asemenea imi place să cred că și „Seratele literare“ fôia dlui Moscu nu va mai întârziă să iasă la lumină.

Societate și diar, să le urăm isbândă bună!

A. C. Șor.

Plagiatură seu ba?

Dl dr. Grigorie Silași, în instructivul seu respuns la întimpinarea dlui M. Pompiliu relativă la critica poeziilor dlui T. V. Păcățian, contesteză că șirele din urmă din poezia acestuia intitulată „Spune mândrei“ ar fi o plagiatură din o poezie populară.

Dsa ăice că nu-și aduce aminte să fi cetit acele

șire în v'ro colecțiune de poezii populare; deci întrebă: „Unde scriptum est?”

Nici eu nu țin minte să fiu cetit asemenea poezie în cutare culegere publicată în volum separat. Cunosce însă poezia de mult, din gura poporului, și fiind un vechiu abonant al „Familiei”, am frunzărit această foie să caut nu cumva s'a publicat acea poezie între doinele cele multe câte s'au scos la lumină pe paginile acestei foi.

Și etă că în cursul anului 1871 pe pagina 247, sub titlul: „Doine și hore populare din Marămureș” culese de dl Teodor Michnea, găsesc și următoarea:

Mei bădiță, bădișor,
Nu-mi trimite-atăta dor,
Pe gurele tuturor,
Ci-mi trimite pușinel,
Dar să vii și tu cu el!

Șirele din urmă ale poeziei dlui Păcățian, (Flori de toamnă, pag. 194) timbrate de dl Pompiliu ca plagiare, sună astfel:

Spune mândrei vânt ușor,
Nu-mi trimite-atăta dor,
Trimită mai pușinel,
Dar vină și ea cu el.

Dl Păcățian a scris poezia care se încheie cu aceste șire, precum se vede însemnat în „Cuprinsul” cărții sale, la 1882.

Eu n'am să fac nici un comentariu. Dl Silași și publicul să judece!

Spinu Ghimpeșcu.

Catedrala din Moseva.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 225. —

Dilele viitoare are să se petreacă un eveniment important în Russia, încoronarea țarului. Acesta se va face cu o solenitate și splendoră mare, fiind de față lume multă.

Actul încoronării se va face în Moseva, străbuna capitală a țarilor, în catedrala St. Vasilie. Găsim dar de ocaziune a publică în nr. prezente ilustrațiunea care înfățișează această biserică.

Catedrala din Moseva, precum ne arată și ilustrațiunea, este una din cele mai strălucite biserici în Europa, în care lucsul intrunind cu artă atrage atențiunea tuturor. Acesta biserică e o probă viuă a evlaviei rusești, care a jertfit bucurios sumele colosale spre a se redica acest edificiu monumental.

I. H.

Literatura și arte.

Dl Duiliu Zamfirescu, unul din junii noștri poeți, a publicat de curând la București un volum de poeme și romanele cu titlul: „Fără titlu”. Culegerea, pe 203 pagini în 8° mare, conține 21 de poeme și 15 romane și schițe. Dintre aceste dl autor ni-a pus la dispozițiune noua pe care începem să o reproducem în nr. prezente. Acesta nouă atrage atât mai mult luarea aminte, căci ea tratează episoade din viața junelui și mult regretatului nostru poet Depărățian, mort în flăcările vieții sale. Cartea, la care vom reveni, se află de vânzare prin librăriile din București, cu prețul de cinci lei.

„Mărul”, poema dlui I. cav. de Pușcariu, care a apărut pentru prima-ori în foia noastră, a eșit și în edițiune separată în Budapesta. Autorul i-a făcut o prefațiune interesantă, în care își exprimă regretarea că n'a putut-o tipări cu ortografia Academiei Române, căci Academia a statorit o ortografie, care nu satisface toate recerințele limbei române (d. e. nu poate deosebi: măsura, măsură, măsură, măsură, măsură; economii, economii etc.) și mai are scăderea că semnele pre multe și neestetice izolându-ne de lumea latină, nici nu se pot reproduce în tipografia esterne.

Istorie naturală. Dl dr. Daniil P. Barcian a scos de sub tipariu la Sibiu cursul II din prețioasa sa lucrare: „Elemente de istoria naturală” pentru școlile populare. Și acest curs este intercalat cu numeroase ilustrațiuni. Prețul 60 cr. Invetătorii noștri populari vor pute întrebuința cu multă înlesnire acest manual.

Carte de cetire. La Viena în editura c. r. de cărți școlare a apărut: „Carte de cetire” sau „Lecturariu românesc” pentru al II și al III an al școlilor populare, de Nicolae Ieremievi. Retipărire neschimbata a edițiunii din 1882. Prețul unui exemplar legat în pânză e 35 cr.

Manual pentru limba latină. La Blaș a eșit de sub tipariu: „Eserciii în partea formării a gramaticii latine și pregătire la sintaxă pentru prima clasă gimnazială” de Alesiu Viciu profesor gimnazial. Prețul unui exemplar 30 cr.

Cărți nouă: „Cărbunii și metalul cu aplicațiune la drumurile de fer și gazul de iluminat” de V. S. Ștefanescu, București. — „Alesandru” roman original de George I. Dimancea, la București, prețul 2 lei. — „Introduțiune la rezolvarea problemelor de resbel”. Soluțiunile empirice alături cu cele raționale, de un fost ofițer de stat major, prețul 1 leu, București.

Diare nouă: „Constituanta” la Galați, — „Bukaresster Salon” revistă literară în limba germană, București.

C e e n o u ?

Hymen. Dl Andreiu Bârsean, profesor la gimnaziul român din Brașov, la 1 maiu ș-a serbat cununia cu dșora Catinca Nicolau în comuna Dêrste lângă Brașov. — Dl Stefan Abrudan, vice-notar la tribunalul din Timișoara, la 14 l. c. serbă cununia sa cu domnișoara Ecaterina Seculiciu, asemenea din Timișoara. — Dl Ioan Szabó, cleric absolut din diecesa Orădiu-mari, ș-a încredințat de soție pe dșora Iolana Diț, fiica parocului ruten Mihaiu Diț, din Olăsigul Orădiu. — Dl Basiliu Preda în duminica trecută a condus la altar pe dșora Catinca Prișeu în Brașov.

Sinodul aradan ș-a încheiat ședințele duminică. Din lucrările sale mai însemnă următoarele: Dl Mihaiu Sturza a propus alegerea unei comisiuni istorice, care va avé să culégă toate datele relative la istoria bisericească a Românilor din părțile Ungariei până la introducerea statutului organic; propunerea s'a transpus la consistoriu. Dl V. Babeș ș-a depus mandatul. În viitor toate edificiile bisericesti și școlare se vor asigura în totă diecesa la acelaș institut, cu condițiunea că acela să deie diecesei ca remunerațiune un percent ore-care. S'a decis, ca pe sama școlilor sărace să se deie 2000 fl. din care 600 fl. pentru teritoriul aradan. Pe teritoriul aradan populațiunea a scădut în anul acesta cu 1969 suflete, ér în al Orădiu a crescut cu 600. S'a propus să nu se mai hirotonească de preoți clerici cari n'au făcut cursul gimnazial complet, dar nu s'a primit. S'au votat statutele fondului preoțesc diecesan. Diurnele și viaticul deputaților cari au participat la acest sinod s'a fiesat cu suma de 1766 fl. 57 cr. În ședința din urmă s'a făcut alegerea de membrii în delegațiune, epitropia provisorie (în locul celor ce au murit) și în

senatul epitropesc. In delegațiune: V. Mangra, L. Ioanescu, Ieroteiu Beleş, George Crăciunescu, dr. N. Oncu, D. Bonciu, N. Zigre, I. P. Dessean și G. Dringou, ca suplenți G. Lazaru și I. Botto; in epitropia provisorie M. Bocșan, D. Nicora, At. Tuducescu; in senatul bisericesc G. Feier și A. Suci.

La Arad Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogico-teologic ținū duminecă in 6 maiu st. n. o ședință publică in sala cea mare a institutului. Se esecută o programă compusă din disertațiuni, declamațiuni și cântări.

Maial in Cluș. Societatea de lectură „Julia” a junimei universitare din Cluș va arangia la 23 l. c. un maial in sala din grădina „Stadler”. Comitetul arangiător s'a compus astfel: președinte dr. Teodor Mihalî, vice-preș. Laurențiu Pop, secretar Augustin Chetan, cassar Iosif Turcu, controlor Constantin Pop; membrii in comitet: Demetriu Ciuta, Vasiliu Dumbrava, Aureliu Marincea, Georgiu Moga, Ioan Deac și Ioan Șara.

Necrológe. *Paula Mihályi* n. Dunca de Saio. soția dlui dr. Ioan Mihályi fisc comitatens in Sighetul Marmăției, fiica dlui Paul Dunca de Saio consiliar r. gubernial in pensiune, a incetat din viață la 11 mai in etate de 34 ani, la Sighet, jălită de afară de soțul și părintele seu, de surorile Iosefina vęd. de Pascovicu și Nina și de alți numeroși consăngeni. Ceremonia funebrală se ținū in 13 mai in Sighet, ăr osemintele adormitei se aședară in cripta familiară din Saraseu. — *Gavril Pop*, canonic in Lugoș și membru corespundinte al Academiei Române, a repausat la Lugoș in 9 mai in etate de 65 ani. — *Florian Mărian*, cel din urmă descendinte al nemuritorului Ioan Mărian, vicariu și intemeietor al aședemintelor bisericesci și școlare din fostul regiment II românesc de graniță, a incetat din viață in comuna Zagra lângă Năsăud; repausatul a fost amplotat de administrațiune.

Ghicitură ânghiulară.

De B. O. Popescu.

Literile din cuburile de jos sē se aloce tot in acele cuburi in acea ordine, cât sē ne dee cuvintele de mai la vale.

a	a	a	a	a	a	a
a	c	c	f	i	i	
i	i	i	i	l		
l	l	l	l			
l	m	m				
r	u					
u						

1) Titlul unei foi beletristice din patrie.

2) Un lac cu apă sărată in Rusia, spre orient dela lacul Balchas.

Cele patru litere finale cetindu-le întorse, ni dau numele unui evangelist.

3) Cu el trăiesce țeranul român.

4) Fiul lui Daedalus; dela numele lui se derivă numirea unei părți a mării egeice.

5) Un pronume intr'un cas singular.

6) Un Dumneșu a poporului chaldean.

7) O literă dela finea alfabetului — întors.

Terminul de deslegare e 31 maiu. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea logogrifului din nr. 11:

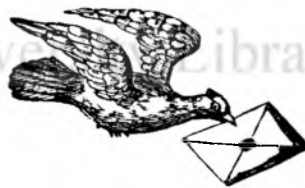
Grău, El, Ou, Raci, Ger, Io, Unt, Basă, Activ, Rar, Ilie, Tours, Iacob, Umberto.

Literele inițiale cetite de sus in jos dau numele: „Georgiu Baritiu”, ăr cele finale cetite de jos in sus: „Observatoriulu”.

Deslegare bună ni-a sosit dela dōmnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Cornelia Papdan, Emilia Pop n. Marcus, Sidonia Major, Virginia German, Aurelia V. Boer, Mariți Lupan, Elena Filip n. Groza, Lucreția Coroiu, Petronela Cornea n. Mișiciu, Emilia Martini, Eufrosina Popescu, Zoe Dimbu, Maria B. Cornea, Minodora Micșunescu, Amalia Crișan și dela dnii Vas. Duma, Carol Scrob, I. C. Daraban și Ioan Costa.

Premiul l'a obținut domnișora Sidonia Major in Lugoș.

Poșta Redacțiunii.

Onc rosii. Nu-i nici nou, nici bine scris.

Dlui dr. I. M. in S. A sosit.

Dlui D. O. O. in C. Indata-ce va fi cu puțință.

Intru memoria lui I. S. Vers. Nu se admite. Lasă poesia pentru — poeți!

Dlui dr. G. C. in Bp. Ve mulțămim. Cât mai curēnd.

Doine. Vom alege din ele câteva, in cari s'au păstrat originalitatea populară. Cu asta ocaziune rugăm pe toți, cei ce ne trāmit poesii și povesti populare, sē nu schimbe nimica in ele, ci sē le decopieze intocmai precum le spune poporul.

Versuri nepublicabile: In agonia morții, înaintea portretului meu, Lumea acēsta, Ceriul, Amalia, Crișul, Floricică din câmpie, Amorul meu. La fântână. Pe albumul C. M.

Iuliu 1882. Se va publica.

Spatia. Pēcat că le-ai „cores”, căci astfel nu le putem trebuință. Trāmite-ni-le neschimbate, așa precum le-ai cules din gura poporului. Din cele trāmise douē nici nu sânt populare și a nume „Lenca”, și „Scri-am carte mândrei mele”. Acēsta din urmă s'a scris de redactorul foii nōstre și se allă deja publicată in primul seu volum.

Secaremb. De ocamdată nu putem servi. Vom căutā mai târđiu.

Adancimea lacurilor. Altele bucuros. Dar acesta nu este scris așa, ca sē se pōtā ceti cu plăcere.

Călindarul sēptemānei.

Điua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sērbătorile.	Sōrele resare	Sōrele apune
Duminecă	8:20	† Sf. Apostol.		4 26	7 28
Luni	9 21	Prof. Isaia.		4 26	7 28
Martți	10 22	Ap. Sim. Zilot.		4 25	7 29
Mercuri	11 23	Mart. Mochiu.		4 25	7 30
Joi	12 24	† Sf. Epif. ep. Cyp.		4 24	7 30
Vineri	13 25	Mta Glicheria.		4 23	7 32
Sāmbetā	14 26	Mart. Isidor.		4 22	7 33